

שגזר דבר לדבר ועושה לה שלמות.

בא ראה שעד שלא נמול אברהם לא היתה עליו אלא הדרגה הזו כפי שאמרנו. פיון (אחר) שנמול מה כתוב? וירא אליו ה' למי? שהרי לא כתוב וירא ה' אל אברהם? שאם לאברהם אז מה השבח כאן יותר מבהתחלה עד שלא נמול שכתוב וירא ה' אל אברהם? אלא סוד נסתר הוא. וירא אליו ה' - לאותה דרגה שדברה עמו, מה שלא היה מקדם לזה עד שלא נמול. שפעת התגלה הקול והתחבר בדבור כשדבר עמו. והוא ישב פתח האהל. והוא - ולא גלה מי. אלא כאן גלה את החכמה שכל הדרגות שרויות על הדרגה התחתונה הזו אחר שנמול אברהם.

בא ראה, וירא אליו ה' - זהו הסוד שקול שנשמע שהתחבר בדבור ומתגלה בו. והו"א ישב פתח האהל - זהו העולם העליון שעמד להאיר עליו. כחם היום, שהרי הואר הימין, הדרגה שאברהם נדבק בו. דבר אחר כחם היום - בפעם שמתקרבת דרגה לדרגה בתשוקה של זה כנגד זה.

וירא אליו. אמר רבי אבא, עד שלא נמול אברהם, היה אטום. פיון שנמול, הכל התגלה, ושרתה עליו שכנינה בשלמות כראוי. בא ראה, והוא ישב פתח האהל. והוא - זהו העולם העליון ששורה על עולם הפתוח הזה. אימתי? כחם היום, בזמן שתשוקתו של צדיק אחד לשרות בו.

מיד - וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו. מי הם שלשה אנשים? אלו אברהם

דכלא והוא קול נשמע ודא קול דגזר מלה למללא ועביד לה שלימו.

תא חזי, דעד לא אתגזר אברהם לא הוה עליה אלא האי דרגא פדאמרן, פיון (לכתר) דאתגזר מה כתיב וירא אליו יי. למאן, דהא לא כתיב וירא יי אל אברהם. דאי לאברהם מאי שבחא הכא יתיר מבקדמיתא עד לא אתגזר דכתיב וירא יי אל אברהם. אלא רזא סתימא איהו, וירא אליו יי. ליהוה דרגא דמליל עמיה, מה דלא הוה מקדמת דנא עד דלא אתגזר. דהשתא אתגלי קול ואתחבר בדבור כד מליל עמיה. והוא יושב פתח האהל. והוא ולא גלי מאן. אלא הכא גלי חכמתא דכלהו דרגין שרו על האי דרגא תתאה בטר דאתגזר אברהם.

תא חזי, וירא אליו יי. דא הוא רזא דקול דאשתמע דאתחבר בדבור ואתגלי ביה. והו"א יושב פתח האהל, דא עלמא עלאה דקאים לאנהרא עליה. כחום היום. דהא אתנהיר ימינא דרגא דאברהם אתדבק ביה. דבר אחר כחום היום בשעתא דאתקריב דרגא לדרגא בתיאובתא דא ליקבל דא.

וירא אליו. אמר רבי אבא עד לא אתגזר אברהם הוה אטום. פיון דאתגזר אתגלי כלא ושרא עליה שכינתא בשלימו פדקא יאות. תא חזי והוא יושב פתח האהל. והוא. דא עלמא עלאה דשרי על האי עלמא תתאה. אימתי כחום היום בזמנא דתיאובתא דחד צדיק למשרי ביה.

מיד וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו. מאן אנון שלשה אנשים. אלין אברהם יצחק ויעקב דקיימי עליה דהאי דרגא, ומפנייהו (דף צט ע"א) זניק (יסודא דעלמא)

יצחק ויעקב, שעומדים על הדרגה הזו, ומהם היא יונקת (סוד העולם) ונזוגית. ואז - וירא וירץ לקראתם. שתשוקת הדרגה המתחננה הזו להתחבר בהם וחדותה להמשך אחריהם. וישתחו ארצה, להתקין להם פסא.

בא ראה, הקב"ה עשה את דוד המלך עמוד אחד מהפסא העליון כמו האבות. ואף על גב שהוא פסא אליהם, אבל בזמן שמתחבר בהם הוא עמוד אחד להתתקן בפסא העליון, ולכך נטל את המלכות בחברון דוד המלך שבע שנים להתחבר בהם, והרי נאמר.

תוספתא

וירא אליו ה' באלני ממרא. למה באלני ממרא ולא במקום אחר? אלא משום שנתן לו עצה על ברית המילה שלו. בשעה שאמר הקב"ה לאברהם להמול, הלך אברהם להמלך עם חבריו. אמר לו ענר: אתה בן תשעים שנה, ואתה מעיק לעצמך?

אמר לו ממרא: הזכרת את היום שזרקו אותך הכשדים לתוף כבשן האש, ואותו רעב שעבר על העולם, שכתוב (בראשית יב) ויהי רעב בארץ וירד אברהם מצרימה, ואותם מלכים שרדפו אחריהם וזהפית אותם, והקב"ה הציל אותך מהכל ולא יכל איש לעשות לך רע? קום ועשה את מצות רבונך! אמר לו הקב"ה: ממרא, אתה נתת לו עצה להמול, חייך איני מתגלה עליו אלא בפלטרין שלך. וזהו שכתוב באלני ממרא. (עד כאן

התוספתא).

מדרש הנעלם רבותינו פתחו בפסוק הזה, (שיר א) לריח שמניך טובים שמן תורק שמך וגו'. תנו רבנן האי נשמתא דבר אינש בשעתא דסלקא מארעא לרקייעא וקיימא בההוא זיהרא עלאה דאמרון, קדשא בריה הוא מבקר לה.

ואתון. פדין וירא וירץ לקראתם. דתיאובתא דהאי דרגא תתאה לאתחברא בהו וחדוותא דילה לאתמשכא אבתריהו. וישתחו ארצה, לאתתקנא פרסייא לגבייהו.

תא חזי, עבד קדשא בריה הוא לדוד מלכא חד סמכא מפרסייא עלאה באבהן. ואף על גב דאיהו פרסייא לגבייהו. אבל בזמנא דאתחבר בהו איהו חד סמכא לאתתקנא בפרסייא עלאה. ובגין כך נטל מלכותא בחברון דוד מלכא שבע שנין לאתחברא בהו. והא אתמר.

תוספתא

וירא אליו יי באלוני ממרא. אמאי באלוני ממרא, ולא באתר אחרא. אלא בגין דיהיב ליה עיטא על גזירו דקיימא דילה. בשעתא דאמר קדשא בריה הוא לאברהם למגזר אזל אברהם למלך עם חברוי, אמר ליה ענר אנת בן תשעין שנין ואת מעיק גרמך.

אמר ליה ממרא דכרת יומא דרמו לך פשדאי באתון דנורא. וההוא כפנא דעבר על עלמא דכתיב, (בראשית יב) ויהי רעב בארץ וירד אברהם מצרימה. ואנון מלכין דרדפו בתריהון ומחית נההון וקדשא בריה הוא שזבינה מפלא ולא יכיל בר נש למעבד לך ביש. קום עביד פקודא דמרך. אמר ליה קדשא בריה הוא, ממרא אנת יתבת ליה עיטא למגזר, חייך לית אנא מתגלי עליה אלא בפלטרין דילך, הדא הוא דכתיב באלוני ממרא (עד כאן התוספתא):

מדרש הנעלם

רבנן פתחי בהאי קרא (שיר השירים א) לריח שמניך טובים שמן תורק שמך וגו'. תנו רבנן האי נשמתא דבר אינש בשעתא דסלקא מארעא לרקייעא וקיימא בההוא זיהרא עלאה דאמרון, קדשא בריה הוא מבקר לה.

מדרש הנעלם רבותינו פתחו בפסוק הזה, (שיר א) לריח שמניך טובים שמן תורק שמך וגו'. שנו רבותינו, נשמה זו של בן האדם, בשעה שעולה מהארץ לרקיע ועומדת באותו זמר עליון שאמרנו, הקב"ה מבקר אותה.